

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-04-10

Ärendenummer SLK-2025-01098

Handläggare

Johanna Franzén, Karin Wallquist

Telefon: 031-368 02 34, 031-368 02 02

E-post: johanna.franzen@stadshuset.goteborg.se,

karin.wallquist@stadshuset.goeborg.se

Remittering av förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen remitterar, utan eget ställningstagande, Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till de remitterter som framgår under rubriken Remissinstanser med begäran om yttrande inom tre månader efter kommunstyrelsens beslut.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. Vidare framgår i uppdraget att minoritetsgruppers erfarenheter och äldres perspektiv ska ges större utrymme, att klimat- och miljöperspektiv ska integreras, att kommunikationen ska målgruppsanpassas och att staden ska bidra till att öka den digitala kompetensen bland äldre.

Förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omfattar ett fåtal konkreta åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov finns. Dialoger med äldre i staden, utvärderingen av nuvarande plan och kunskap om äldres livsvillkor visar var behovet av åtgärder är som störst. Detta ligger till grund för planens prioriteringar tillsammans med kommunfullmäktiges inriktning i beslutet och dialoger med förvaltningar och bolag. Åtgärderna utgår från berörda nämnders och styrelser grunduppdrag och är i linje med den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Stadsledningskontoret föreslår att planen remitteras till: exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Göteborgs Stads hbtqi-råd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Judiska församlingen i Göteborg, Muslimska samverkansgruppen i Göteborg,

Sameföreningen i Göteborg, Afroinstitutionen i Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan bidrar till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre i högre grad är delaktiga och utgör en resurs i utvecklingen av staden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För att möta behoven hos en växande äldre befolkning behöver staden arbeta långsiktigt för att stärka åldersvänligheten inom stadens olika verksamhetsområden. De åtgärder som föreslås i planen syftar till att bidra till förbättringar inom kommunala verksamhetsområden där det finns identifierade behov och där arbetet för att bli mer åldersvänlig behöver intensifieras. De flesta åtgärderna innebär utveckling av arbetssätt, ökad kunskap samt stärkt samarbete mellan berörda förvaltningar och bolag inom ramen för sina grunduppdrag. Stadsledningskontoret kommer i samband med remittering av planen att be samtliga berörda nämnder och styrelser återkomma med svar på vilka förutsättningar de har att genomföra de föreslagna åtgärderna inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den föreslagna planen omfattar åtgärder inom bland annat stadsutveckling, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Stadsledningskontoret bedömer att nämnder och styrelser, vid genomförandet av dessa åtgärder, behöver beakta miljö- och klimatförändringar som bland annat högre temperaturer, kraftigare regn och extremväder. Olika grupper av äldre kan vara särskilt sårbara beroende på till exempel ålder, hälsa, funktionsnedsättning och ekonomiska förutsättningar. I arbetet med åtgärderna behöver anpassningar göras för att minimera risker och negativ påverkan på hälsan. Det kan handla om att ta hänsyn till närhet till grönområden, vatten, skugga och väderskydd. Delar i planen rör även kollektivtrafik och en tillgänglig och inkluderande kollektivtrafik kan bidra till ett mer hållbart samhälle, exempelvis genom minskat behov av bilresor. Det leder till lägre utsläpp och en mer miljövänlig stadsutveckling.

Bedömning ur social dimension

Mänskliga rättigheter gäller för alla och envar och Göteborgs Stad ska erbjuda likvärdig service och jämlik tillgång till de rättigheter som staden tillhandahåller. Den demografiska förändringen, med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Det innebär även att hinder som begränsar människors rörlighet i staden behöver undanröjas, så att fler kan delta i samhällslivet. Digital inkludering blir allt viktigare för att kunna vara delaktig i samhället, och staden behöver utforma användarvänliga e-tjänster och verktyg samt erbjuda stöd till grupper som behöver särskild vägledning i digitala frågor. Tillgängliga mötesplatser och aktiviteter är centrala för att främja sociala sammanhang och motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. En utveckling inom ett av dessa områden kan förstärka effekterna i andra områden. Ökad mobilitet eller digital kunskap kan till exempel möjliggöra deltagande i sociala sammanhang.

I arbetet med revideringen av planen har det framgått att äldres perspektiv inte i tillräcklig utsträckning beaktas inom de områden som planen omfattar, och att äldres behov riskerar att prioriteras ned om deras förutsättningar inte analyseras och synliggörs.

Stadsledningskontoret bedömer att planens riktade åtgärder kan svara mot dessa identifierade behov och stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg. Äldre utgör också en växande och heterogen grupp med varierande behov beroende på ålder, socioekonomi, språk, funktionsförmåga, etnicitet, könsidentitet, religion och andra identitetsbärande faktorer. Dessa förhållanden samverkar och skapar varierade behov inom gruppen. I förslaget till reviderad plan betonas att äldres olika förutsättningar och erfarenheter ska beaktas i arbetet med åtgärderna. Stadsledningskontoret bedömer att detta bidrar till att motverka ålderism och säkerställa att genomförandet av åtgärderna möter äldres olika behov.

Samverkan

Information har lämnats till central samverkansgrupp (CSG) 2025-12-11.

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2025-10-16 § 453 punkt 2
2. Förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2021-05-20 § 21 Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021-2024. I samband med utvärderingen av handlingsplanen gav kommunfullmäktige 2025-10-16 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera planen med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. I beslutet betonas att äldres delaktighet ska öka och att minoritetsgruppers erfarenheter och perspektiv ska tas tillvara. Det framgår även att informationskampanjer som syftar till att nå stadens äldre behöver målgruppsanpassas, vilket också gäller kommunikationen mellan staden och målgruppen. Likaså bör staden bidra till att öka den digitala kompetensen hos äldre och anpassa information och kommunikation för att nå grupper med lägre digital kompetens. Även klimat- och miljöfrågorna ska involveras i arbetet med en åldersvänlig stad, då äldre av flera skäl är en särskilt utsatt riskgrupp vid klimat- och miljöförändringar.

Kommunstyrelsen har att ta ställning till att förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 remitteras till föreslagna remissinstanser för yttrande.

Remissinstanser

Planen föreslås remitteras till: exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Göteborgs Stads hbtqi-råd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Judiska församlingen i Göteborg, Muslimska samverkansgruppen i Göteborg, Sameföreningen i Göteborg, Afroinstitutionen Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg.

Beredning av ärendet

Initialt genomförde stadsledningskontoret en föranalys och sammanställde en behovsbild för att säkerställa att den reviderade planen bidrar till en ändamålsenlig styrning. Analysen har genomförts tillsammans med representanter från äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Utifrån analysen och behovsbilden har dialoger genomförts med äldre genom en referensgrupp och med representanter från stadens berörda förvaltningar och bolag. Dialogerna har utmynnat i ett antal åtgärder som är värderade mot annan befintlig styrning, pågående arbete och stadens rådighet.

De underlag som har använts i revideringen är utvärderingen av nuvarande plan, äldre samt vård- och omsorgsnämndens framtagna nulägesrapporter om seniorers behov, Äldreombudsmannens rapport 2025 samt forsknings- och myndighetsrapporter. Underlaget omfattar även dokumentation från tidigare dialoger med representanter från olika grupper av äldre som fångar erfarenheter och förslag för ett mer åldersvänligt Göteborg.

Kommunstyrelsens råd har fått information om uppdraget. Dialogmöten har genomförts med en referensgrupp bestående av deltagare från samtliga av kommunstyrelsens rättighetsbaserade råd samt Muslimska samverkansgruppen i Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg. Sameföreningen i Göteborg, Judiska församlingen i Göteborg och Afroinstitutionen i Göteborg har bjudits in men avböjt att delta.

Styrmiljö och angränsande uppdrag

Beroenden av annan styrning

De mänskliga rättigheterna definieras och regleras i internationella juridiska dokument som konventioner och stadgar framtagna av bland andra FN, Europarådet och EU. I april 2025 gav FN:s människorättsråd en mellanstatlig arbetsgrupp i uppdrag att ta fram ett förslag till ett nytt bindande traktat för att skydda och främja äldre personers mänskliga rättigheter. Länder som ratificerar dessa konventioner åtar sig ett juridiskt bindande ansvar att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras på alla nivåer inom sina gränser. Hur åtaganden om mänskliga rättigheter ska förverkligas i Sverige, regleras i den svenska lagstiftningen genom bland annat grundlagar, kommunallag och speciallagstiftning.

Den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service tydliggör hur detta ansvar ska omsättas i Göteborgs Stads verksamheter. Riktlinjens krav är utformade för att stärka förvaltningars och bolags förmåga att tillgodose rättigheter på gruppnivå vilket innebär att skydda och främja äldre personers rättigheter. Riktlinjen ska utgöra en central motor i den långsiktiga styrningen på området. Det innebär att den ska vara det huvudsakliga styrinstrumentet för systematiska och integrerade arbetssätt i Göteborgs Stads olika grunduppdrag. Revideringen av planen för ett mer åldersvänligt Göteborg har genomförts i samband med att styrningen omformas. Den föreslagna planen är därför relativt kortfattad och avgränsad i omfattning, med ett fåtal konkreta och riktade åtgärder. Planen är tänkt att komplettera den långsiktiga styrningen där det finns ett identifierat behov av specifika åtgärder under planperioden för att bidra till en önskad förflyttning. Avsikten är att arbetet framöver inarbetas i grunduppdragen och hanteras i linje med riktlinjen.

Planen för en mer åldersvänlig stad har också kopplingar till andra reglerande och planerande dokument som framhåller likvärdighet, jämlikhet och hållbar utveckling inom flera områden. I revideringen av planen är kopplingen till annan styrning särskilt tydlig i förhållande till den styrmiljö som visas i bilden nedan.

Översikt av styrmiljön		Styrande dokument för område: ett åldersvänligt Göteborg	
Lagar och annan författning med särskild påverkan	Planerande styrande dokument		Reglerande styrande dokument
	Stadsövergripande styrande dokument		
	Vision		
	Program		
	Plan		
Regionala styrande dokument	Stadsövergripande styrande dokument		
	Policy		
	Riktlinje		
	Regel		
	Anvisning		
Rutin			
Styrande dokument på nämnds-/styrelsenivå			
• Framtidenkoncernens strategi för lokala torg i utvecklingsområden			
Styrande dokument inom andra områden med påverkan			
• Reglementen			
• Ägardirektiv			

Översiktsplan för Göteborg, Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad, Göteborgs stadsmiljöpolicy och det nuvarande programmet för bostadsförsörjning är alla under revidering, med olika grad av förändringar. Social hållbarhet och målgruppers behov utgör en integrerad del av styrningen i dessa dokument. För planen för ett åldersvänligt Göteborg utgör arbetet med att ta fram ny styrning enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar en bärande del. I det arbetet omhändertas behov hos äldre och andra grupper som styrningen inom bostadsförsörjningen ska tillgodose.

Flera nämnder berörs av åtgärder i planen utifrån sina reglementen där det framgår att nämnderna ska vara en aktiv part i insatser inom flera kommungemensamma frågor där sociala erfarenheter i samhällsplaneringen ingår. De ska vara aktiva utifrån sitt respektive verksamhetsansvar och med beaktande av befolkningens behov samt kännedom om lokala förhållanden.

Inom stadsutveckling finns även teknisk handbok som samlar anvisningar och krav för planering, projektering, byggande, drift- och underhåll av allmän plats. Fysisk tillgänglighet är genomgående. Där finns anvisningar om frågor som har stor betydelse för äldre, till exempel separering av gång- och cykelbanor, tydlig skyltning, säker belysning, sittplatser med arm- och ryggstöd, anpassade toaletter, nivåutjämning och vinterväghållning.

Fler angränsande uppdrag

Det finns ett flertal uppdrag från kommunfullmäktige som angränsar till och kompletterar föreliggande plan. I vissa fall kopplar åtgärder i planen direkt till dessa uppdrag, medan andra uppdrag hanterar behov som därav inte omfattas av planen.

I kommunfullmäktiges budget 2025 har stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden i uppdrag att utöka planeringen av trygghetsbostäder och underlätta för aktörer att konvertera bostäder i befintlig form till trygghets- eller seniorbostäder. I kommunfullmäktiges budget för både 2025 och 2026 har Förvaltnings AB Framtiden i uppdrag att inrätta minst 150 nya trygghetsbostäder under respektive år.

I kommunfullmäktiges budget 2025 fick äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med Förvaltnings AB Framtiden utreda möjligheter att underlätta för seniorer att starta flyttkedjor. Inom ramen för uppdraget skulle även möjligheten att erbjuda flytt hjälp för seniorer i behov övervägas.

Elsparkeyklar är en återkommande fråga för målgruppen äldre. För att förbättra framkomligheten för gående, personer med nedsatt rörelseförmåga och cyklister har stadsmiljönämnden i uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2025 och 2026 att intensifiera arbetet med att införa parkeringsförbud för delade elsparkcyklar på gång- och cykelbanor samt att införa fler zoner där dessa endast får parkeras på anvisad plats.

Stadsmiljönämnden fick i kommunfullmäktiges budget 2025 i uppdrag att i samverkan med Västtrafik AB öka tryggheten på hållplatser och knutpunkter utifrån behov. En trygghetsrapport för stadens hållplatser och knutpunkter har tagits fram. Den identifierar ett antal konkreta åtgärdsbehov för att stärka tryggheten i kollektivtrafikmiljön, exempelvis vad gäller standardiserade krav för belysning, sikt, materialval, påkörningsskydd, skyltning och tillgänglighet. Arbete fortgår med förankring och hantering i ordinarie processer.

Göteborgs Stads äldreombudsman har i uppdrag att återkomma vartannat år med en rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Rapporteringen redogör för äldreombudsmannens verksamhet samt synliggör viktiga frågor och behov för äldre i Göteborg. Syftet är att öka kunskapen om den äldre befolkningen, beskriva hur staden fungerar att leva och åldras i samt vara underlag för utvecklingsarbete. Rapporten för 2025 har varit ett kunskapsunderlag i arbetet med att ta fram åtgärder till föreliggande plan. Planens föreslagna åtgärder inom digital inkludering och utveckling av mötesplatser ligger i linje med de behov som lyfts i rapporten. Äldreombudsmannen framhåller behovet av samlad tryckt information hem i brevlådan för att göra stadens service, tjänster och utbud mer tillgängliga. Den frågan utreds av äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, för att se hur tryckt information skulle kunna utformas och nå ut till målgruppen. Äldreombudsmannen understryker även vikten av ökad kunskap och förståelse för nationella minoriteters rättigheter och livsvillkor ur ett äldreperspektiv. Göteborgs Stad ska enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk tillgodose alla fem nationella minoriteters rättigheter och de förstärkta rättigheter som gäller inom förvaltningsområdet för finska. Den föreslagna styrningen genom riktlinjen för mänskliga rättigheter och förstärkningar i berörda nämnders reglementen för nationella minoriteter förväntas bidra till att lagstiftningen omsätts i praktiken.

Kommunstyrelsen beslutade 2026-04-01 § 248 om äldreombudsmannens rapport 2025. I beslutet föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige bland annat beslutar att äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att utreda utbildningsinsatser kopplat till ett lånesystem för surfplattor och för utbildning i digital teknik i allmänhet. Stadsledningskontoret bedömer att uppdraget delvis sammanfaller med en av de föreslagna åtgärderna i planen för ett åldersvänligt Göteborg. Kommunstyrelsen föreslår även att äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att i samverkan med kommunstyrelsen genomföra insatser för att stärka chefers och medarbetares kunskap och förståelse för nationella minoriteters rättigheter och livsvillkor ur ett seniorperspektiv. Stadsledningskontoret bedömer att detta förslag ligger i linjen med den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och förstärkningar i nämnders reglementen för nationella minoriteter.

Utifrån Göteborgs Stads medlemskap i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk Åldersvänliga städer och samhällen (Age-Friendly Cities and Communities) har staden åtagit sig att arbeta aktivt för att planera och anpassa staden för en åldrande befolkning med fokus på sex områden. Dessa är social delaktighet och inkludering, samhällsstöd och service, information och kommunikation, bostäder, mobilitet och stadsmiljö. Planen för ett åldersvänligt Göteborg och dess åtgärder har en utgångspunkt i dessa åtaganden. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för samordningen av Göteborgs medlemskap i WHO:s nätverk.

Planens utgångspunkter

Åtgärderna i planen utgår från kommunfullmäktiges inriktning för uppdraget, de åtaganden som staden har genom medlemskapet i WHO:s åldersvänliga städer, uppföljningar och rapporter inom staden, forsknings- och myndighetsrapporter, dialoger med äldre samt berörda förvaltningar och bolag. Åtgärderna kan genomföras under planperioden och är anpassade till den föreslagna styrningen inom mänskliga rättigheter, befintlig styrning och pågående uppdrag.

Åtgärderna ska bidra till att påskynda och utveckla arbetssätt som inarbetar äldres perspektiv i ordinarie processer hos berörda nämnder och styrelser. De är riktade till de nämnder och styrelser som har störst rådighet i relation till åtgärden.

I genomförandet av planens åtgärder behöver ansvariga nämnder och styrelser möjliggöra delaktighet och inflytande för målgruppen. Detta är en förutsättning för att arbetet med en åldersvänlig stad ska nå ut, vara relevant och träffsäkert. I arbetet behöver gruppens heterogenitet beaktas. Gruppen äldre är stor och omfattar många olika åldrar, bakgrunder, förutsättningar och behov. Dessa faktorer samverkar och skapar varierade villkor inom gruppen. Anpassningar som görs för en specifik grupp äldre kan ofta ha positiv effekt även för andra grupper. För att utforma åtgärder så att de når så många som möjligt, utan behov av individuella anpassningar, bör principen om universell utformning gälla i genomförandet av vissa av åtgärderna.

För att åtgärderna ska kunna genomföras i enlighet med syftet krävs samverkan mellan berörda nämnder och styrelser. Samverkan ska också sökas med externa parter i privat och offentlig sektor samt civilsamhällets organisationer som representerar olika grupper av äldre för att möjliggöra lösningar där flera aktörer behöver bidra.

Fokusområden och åtgärder i planen

Mot bakgrund av planens utgångspunkter omfattar planen fyra fokusområden med totalt sju åtgärder där behoven är stora och där staden bedöms ha stor möjlighet att påverka utifrån sin rådighet. Dessa är:

- Stadsutveckling och bostäder
- Mobilitet och stadsmiljö
- Digital inkludering
- Sociala sammanhang

Stadsutveckling och bostäder

Den demografiska förändringen med en växande andel äldre invånare, ställer ökade krav på att staden planeras, byggs och förvaltas för att bli mer åldersvänlig. Det gäller bostäder, kommunal service, mobilitet och stadsmiljö och såväl nya investeringar som åtgärder i befintlig miljö. Inom stadsutvecklingen riskerar äldres behov att prioriteras ned om de inte analyseras och synliggörs i tidiga skeden, planering och genomförande. Trots att stadens stadsutvecklande nämnder har verktyg, arbetssätt och samverkansformer för att hantera identifierade behov behöver äldreperspektivet integreras mer konsekvent, och ansvar och roller tydliggöras. Detta arbete följer tillämpningen av riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service och annan styrning inom området. För att under planperioden ta konkreta steg i denna riktning förslår stadsledningskontoret en åtgärd som stärker arbetet inom ordinarie processer. Åtgärden ska bidra till att äldres delaktighet ökar och samverkan mellan nämnder/styrelser utvecklas.

När det gäller bostadsförsörjning bor många äldre i bostäder som inte längre motsvarar deras behov avseende exempelvis tillgänglighet, storlek, kostnad eller möjligheter till gemenskap. Det är därför viktigt att det finns bostäder i det ordinarie beståndet som uppfyller tillgänglighetskrav, erbjuder gemenskaps- och trygghetsboenden samt är ekonomiskt överkomliga. Dessa frågor hanteras inom stadens planering av bostadsförsörjningen. Det nuvarande bostadsförsörjningsprogrammet löper ut 2026 och staden tar nu fram ny styrning enligt lagen om bostadsförsörjning.

I relation till den befintliga styrningen har ett behov identifierats som kan tillgodoses i föreliggande plan. I dialoger med representanter från exploateringsförvaltningen, Förvaltnings AB Framtiden och stadsbyggnadsförvaltningen har vikten av en mer samlad behovsbild för trygghetsbostäder lyfts, utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan. I planen föreslås att en samlad behovsbild tas fram under planperiodens första år. Resultatet blir ett underlag som stödjer pågående uppdrag om trygghetsboenden hos berörda nämnder och styrelser. I dialogerna har det framkommit att det är oklart vem som ska samordna arbetet med att ta fram en sådan behovsbild. I förslaget till plan föreslås stadsbyggnadsförvaltningen samordna arbetet. Stadsledningskontoret har gjort bedömningen att det ligger i linje med stadsbyggnadsnämndens ansvar för strategisk stadsplanering där det ingår att utforma och samordna styrningen inom bostadsförsörjningen tillsammans med berörda aktörer. Åtgärden ska genomföras tillsammans med exploateringsförvaltningen, Förvaltnings AB Framtiden och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

En annan angelägen fråga som lyfts i beredningen av planen är behovet av vägledning för äldre att i förebyggande syfte planera för sitt framtida boende. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och Boplatz Göteborg AB genomför insatser för äldre som vill flytta till mer ändamålsenliga bostäder. Arbetet omfattar bland annat bussturer till trygghetsboenden, informationsinsatser och stöd i planering och genomförande av flytt, och vidareutvecklas kontinuerligt. Eftersom behoven hanteras inom befintliga uppdrag och pågående arbete föreslås ingen ytterligare åtgärd i planen.

Mobilitet och stadsmiljö

Mobilitet handlar om individers möjligheter att förflytta sig och vistas i staden och därigenom kunna ta del av samhällslivet. Under arbetet med revideringen av planen har särskilt två frågor identifierats där stadens rådighet kan göra stor skillnad för många äldre. Dessa är Flexlinjen och sittplatser. Flexlinjen utgör en kompletterande kollektivtrafikform där resor kan bokas till hållplatser som ligger nära resenärerna, vilket är betydelsefullt för äldre i behov av den servicen. Sittplatser är avgörande för att möjliggöra pauser under gångstråk och vid bytespunkter, och för att skapa tryggare och mer tillgängliga stadsmiljöer där äldre kan förflytta sig och vistas. Det pågår arbete och utveckling inom båda dessa verksamhetsområden och stadsledningskontoret bedömer att en riktad vidareutveckling under planperioden kan öka träffsäkerheten i förhållande till äldres behov. Därför föreslås åtgärder i planen. Genom arbetet ska äldres delaktighet stärkas och samverkansformer mellan berörda nämnder och styrelser utvecklas. Även samverkan med externa parter som Västrafik och privata fastighetsägare ska sökas i de fall det krävs gemensamma lösningar.

Vad gäller andra frågor inom mobilitet och stadsmiljö som har betydelse för äldre och andra grupper, såsom trygghetsåtgärder vid hållplatser och knutpunkter, hantering av elsparkcyklar, nivåutjämning, väghållning, belysning, tydlig skyltning och separering av gång- och cykelbanor, finns styrning och pågående uppdrag som adresserar behoven. Stadsledningskontoret gör bedömningen att det arbetet bör fortgå och stärkas inom ordinarie processer, och att planens åtgärd inom stadsutveckling bidrar till den förstärkningen. Inga ytterligare åtgärder föreslås i planen.

Digital inkludering

Undersökningar och dialoger med olika grupper av äldre beskriver utmaningar i vardagen när det kommer till digitala tjänster.

Det finns flera risker för ett digitalt utanförskap. Det är svårt att hitta information på digitala ytor, komma åt stadens service via e-tjänster, appar och med bankID. Äldre efterfrågar stöd i digitala frågor. Det kan handla om att målgruppen inte vet var stöd finns att få, och att det stöd som erbjuds upplevs som bristfälligt och kortsiktigt. Dessutom skapar bedrägerier via digitala kanaler otrygghet och rädsla för att använda digitala verktyg.

I planen föreslås två åtgärder för att utveckla stödet och erbjuda kunskapshöjande insatser i syfte att öka äldres digitala kompetens. Det omfattar också att kommunicera vilket stöd som finns. I arbetet med åtgärderna behöver det beaktas att äldre har olika förutsättningar bland annat vad gäller arbetslivserfarenhet, utbildning, fysiska och kognitiva förutsättningar, ekonomi och språk. Att vara trygg i att använda digitala lösningar främjar ökad mobilitet, självständighet och social delaktighet.

I arbetet med revideringen av planen har även användarvänlighet av stadens webbsidor, appar och e-tjänster uppmärksammats. I Äldreombudsmannens rapport 2025 lyfts att äldre deltar i användartester av stadens webbplats goteborg.se. Äldreombudsmannen uppmanar också stadens verksamheter att göra fler konsekvens- och målgruppsanalyser inför införande av nya arbetssätt. Analyserna behöver inkludera äldre och äldres olika perspektiv exempelvis vid införandet av olika appar. Stadsledningskontoret menar att detta utvecklingsarbete fortsatt behöver omhändertas av respektive nämnd och styrelse i enlighet med stadens styrsystem för digitalisering. Styrningen anger att stadens digitala tjänster ska vara tillgängliga, inkluderande, enkla att använda och utvecklas tillsammans med användarna.

Sociala sammanhang

Sociala sammanhang handlar om äldres möjligheter att delta i aktiviteter och möta människor som stärker gemenskap och motverkar ofrivillig ensamhet. I arbetet med planen framgår att det finns utvecklingsbehov för stadens mötesplatser och aktiviteter som särskilt riktar sig till äldre. Det handlar om att utbudet inte i tillräcklig utsträckning är känt bland äldre och att det inte speglar äldres olika behov utifrån åldrar, identiteter, kulturella bakgrunder, tillgänglighetskrav och språk. Detta är något som också beskrivs i Äldreombudsmannens rapport 2025. Även begränsade öppettider, kostnader samt långa avstånd kan utgöra hinder för att kunna delta.

I den föreslagna planen finns en åtgärd som handlar om att staden, i samarbete med externa parter som civilsamhället, utvecklar utbudet av mötesplatser och aktiviteter riktat till äldre. Utbudet behöver också kommuniceras så att det blir mer känt bland äldre. Åtgärden förväntas leda till ett mer strukturerat och sammanhållet arbetssätt som bidrar till att fler äldre hittar passande mötesplatser och aktiviteter. Stadsledningskontoret ser också att åtgärder inom andra fokusområden i planen, exempelvis inom mobilitet, digital inkludering och bostäder som främjar gemenskap, sammantaget kan möjliggöra att fler äldre finner sociala sammanhang och minska riskerna för ofrivillig ensamhet.

Genomförande och uppföljning av planen

Genomförande

Varje nämnd som har utpekat ansvar i planen ansvarar för genomförandet av respektive åtgärd inom den egna organisationen. Ansvaret för åtgärden innebär även att samordna de nämnder och styrelser som ska delta i arbetet kring åtgärden. I ansvaret ingår att se till att samarbetet inleds och fortlöper under arbetets gång.

I de fall ett ansvar åläggs flera nämnder eller styrelser behöver dessa ha en dialog kring roller och gemensamma arbetssätt. De nämnder och styrelser som utpekats att delta i samverkan förväntas aktivt bidra utifrån sitt uppdrag och sin rådighet.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för samordningen av Göteborgs medlemskap i WHO:s nätverk för åldersvänliga städer och har ett löpande uppdrag att erbjuda kompetens, stöd och kontaktvägar till äldre för stadens förvaltningar och bolag. Inom ramen för detta uppdrag kan äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen vid behov bistå förvaltningar och bolag i genomförandet av åtgärderna i planen.

Uppföljning

Varje nämnd/styrelse ska kontinuerligt följa upp genomförandet av den egna organisationens åtaganden i planen. En redovisning av äldres delaktighet i arbetet med åtgärden ska ingå i uppföljningen. I rapporteringen till nämnd/styrelse beskriver förvaltningen/bolaget hur genomförandet fortlöper och eventuella hinder för genomförandet. Det ger nämnden/styrelsen möjlighet att ta sitt ansvar och agera vid avvikelser. Stadsledningskontoret följer nämndernas/styrelsernas rapportering och för vid behov information vidare till kommunstyrelsen.

I kommunfullmäktiges beslut att revidera planen gavs även äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att fortsatt samordna insatser för en mer äldrevänlig stad samt att återrapportera uppdraget i samband med uppföljning av planen. I slutet av planperioden genomför därmed stadsledningskontoret i samarbete med äldre samt vård- och omsorgsnämnden en utvärdering av planen. Utvärderingen görs i förhållande till planens förväntade förflyttning samt resultat och erfarenheter av planens åtgärder. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tar inom ramen för WHO:s nätverk för åldersvänliga städer återkommande fram nulägesbeskrivningar för att belysa äldres behov, erfarenheter och synpunkter på åldersvänligheten i Göteborg. Den senaste nulägesbeskrivningen togs fram år 2024. Vid planperiodens slut ska en sådan nulägesbeskrivning tas fram och ingå som en del av underlaget i utvärderingen av planen. Utvärderingen utgör ett underlag för att bedöma behovet av framtida styrning inom området, där stadsledningskontoret även beaktar hur implementeringen av den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service genomförs.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029 omhändertar kommunfullmäktiges inriktning för uppdraget. Planen omfattar ett fåtal åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov föreligger. Stadsledningskontoret bedömer att arbetet kan stärkas genom att fokusera på utvalda områden och åtgärder och genom att beakta målgruppens olika behov, heterogenitet och delaktighet vid genomförandet.

Förslaget till plan är en del i omformningen mot en mer ändamålsenlig styrning inom området mänskliga rättigheter. Åtgärderna utgår från berörda nämnders och styrelser grunduppdrag och är i linje med den föreslagna styrningen genom Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

I kommunfullmäktiges beslut fick kommunstyrelsen i uppdrag att revidera planen. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden fick i uppdrag att fortsatt samordna insatser för en mer äldrevänlig stad samt att återrapportera uppdraget i samband med uppföljning av planen.

Mot denna bakgrund har stadsledningskontoret i dialog med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen sett över ansvaret för utvärderingen av planen och landat i bedömningen att stadsledningskontoret genomför utvärderingen i samarbete med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Det möjliggör ett samlat grepp om uppföljningen inom området mänskliga rättigheter utifrån planen samt implementeringen och uppföljningen av den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service. Samtidigt blir äldre samt vård- och omsorgsnämndens särskilda kompetens och nulägesbeskrivningar en del av utvärderingen, vilket ger en mer samlad bild av utvecklingen mot en mer äldrevänlig stad.

I beredningen av planen har äldreombudsmannens rapport 2025 utgjort ett kunskapsunderlag. Stadsledningskontoret bedömer att förslaget till plan omhändertar delar av det som lyfts i rapporten. De delar som rör tryckt information och nationella minoriteters rättigheter utifrån ett äldreperspektiv bedöms hanteras i den förstärkta styrningen inom mänskliga rättigheter och pågående utredning hos äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Om kommunfullmäktige fattar beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag 2026-04-01 § 248 bedömer stadsledningskontoret att beslutet kan motivera vissa justeringar av överlappande delar i planen som rör digital inkludering. Detta kan i så fall omhändertas i den fortsatta beredningen av ärendet med att revidera planen efter föreslagen remisshantering.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan kan bidra till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre är delaktiga i högre grad och utgör en resurs i utvecklingen av staden. Planen föreslås remitteras för att inhämta synpunkter hos berörda nämnder, styrelser och olika grupper av äldre.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör